

УДК 364-78:004:343.8

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.21>

Валентина АНГОЛЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0001-6673-4494

Наталія ПЕЧЕРИЦЯ

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри соціальної роботи, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0002-9219-2294

Неллі ТАРАСЕНКО

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, пров. Руставелі, 7, м. Харків, Україна, 61000

ORCID: 0000-0002-3990-1813

Бібліографічний опис статті: Анголенко, В., Печериця, Н., Тарасенко, Н. (2025). Технологія соціальної роботи у службі пробації із застосуванням сучасних інформаційно-комунікативних технологій та діагностичних методів. *Ввічливість. Humanitas*, 6, 177–182, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.21>

ТЕХНОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ У СЛУЖБІ ПРОБАЦІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДІАГНОСТИЧНИХ МЕТОДІВ

У статті розкрито технологію соціальної роботи у службі пробації з акцентом на застосуванні сучасних інформаційно-комунікативних технологій та науково обґрунтованих діагностичних методів. Обґрунтовано актуальність проблеми в контексті трансформації системи кримінально-виконавчої політики України, орієнтованої на ресоціалізацію та реінтеграцію осіб, які перебувають у конфлікті із законом, а також на зниження рівня повторної злочинності. Наголошено, що сучасна модель пробації передбачає індивідуалізацію соціально-виховних втручань, що зумовлює потребу в технологізації соціальної роботи та використанні інноваційних інструментів професійної діяльності.

У статті проаналізовано наукові підходи вітчизняних і зарубіжних дослідників до проблем соціальної роботи у сфері кримінальної юстиції, десистемності, соціального супроводу клієнтів пробації та застосування діагностичних інструментів оцінювання ризиків і потреб. Визначено, що ефективність соціальної роботи у службі пробації значною мірою залежить від системного поєднання індивідуалізованого підходу, стандартизованих діагностичних методів і сучасних інформаційно-комунікативних технологій.

Розкрито структурні етапи технології соціальної роботи у пробації, зокрема первинне соціально-психологічне оцінювання, визначення криміногенних ризиків і соціальних потреб клієнтів, розроблення та реалізацію індивідуальних планів соціального супроводу, а також моніторинг і оцінювання результативності соціально-виховних втручань.

Обґрунтовано потенціал використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у пробаційній практиці, зокрема онлайн-консультування, цифрових платформ моніторингу та звітності, електронних баз даних і мобільних застосунків, які сприяють підвищенню адресності, безперервності та результативності соціальної роботи.

Особливу увагу приділено ролі діагностичних методів як основи науково обґрунтованого прийняття професійних рішень, диференціації клієнтів пробації та корекції індивідуальних програм соціального супроводу. Водночас визначено ключові виклики інтеграції сучасних інформаційно-комунікативних технологій і діагностичних

інструментів у практику служби пробації, зокрема проблеми цифрової компетентності фахівців, захисту персональних даних та нормативно-методичного забезпечення.

Ключові слова: технології соціальної роботи, служба пробації, інформаційно-комунікативні технології, діагностичні методи, соціальна діагностика.

Valentyna ANHOLENKO

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Municipal Institution «Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council, 7 Rustaveli ave., Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0001-6673-4494

Nataliia PECHERYTSIA

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Lecturer at the Department of Social Work, Municipal Institution «Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council, 7 Rustaveli ave., Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0002-9219-2294

Nelli TARASENKO

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Social Work, Municipal Institution «Kharkiv Humanitarian and Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council, 7 Rustaveli ave., Kharkiv, Ukraine, 61000

ORCID: 0000-0002-3990-1813

To cite this article: Anholenko, V., Pecherytsia, N., Tarasenko, N. (2025). Tekhnolohiia sotsialnoi roboty u sluzhbi probatsii iz zastosuvanniam suchasnykh informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii ta diahnostychnykh metodiv [Technology of social work in the probation service using modern information and communication technologies and diagnostic methods]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 6, 177–182. doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.6.21>

TECHNOLOGY OF SOCIAL WORK IN THE PROBATION SERVICE USING MODERN INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES AND DIAGNOSTIC METHODS

The article examines the technology of social work in the probation service with a particular emphasis on the use of modern information and communication technologies (ICT) and scientifically grounded diagnostic methods. The relevance of the research problem is substantiated in the context of the transformation of Ukraine's criminal justice policy, which is increasingly oriented toward the resocialization and reintegration of individuals in conflict with the law, as well as toward reducing recidivism. It is emphasized that the contemporary probation model is based on the principles of individualization of social and educational interventions, which necessitates the technologization of social work and the application of innovative professional tools.

The article analyzes scientific approaches of national and international researchers to the issues of social work in the field of criminal justice, desistance, social support for probation clients, and the use of diagnostic instruments for assessing risks and needs. It is determined that the effectiveness of social work in the probation service largely depends on the systematic integration of an individualized approach, standardized diagnostic methods, and modern information and communication technologies.

The structural stages of social work technology in probation are revealed, including initial socio-psychological assessment, identification of criminogenic risks and social needs of clients, development and implementation of individualized social support plans, as well as monitoring and evaluation of the effectiveness of social and educational interventions. The potential of using modern ICT in probation practice is substantiated, particularly online counseling, digital monitoring and reporting platforms, electronic databases, and mobile applications, which contribute to increasing the accessibility, continuity, and effectiveness of social work.

Special attention is paid to the role of diagnostic methods as a basis for scientifically grounded professional decision-making, differentiation of probation clients, and adjustment of individualized social support programs. At the same time, key challenges in integrating modern information and communication technologies and diagnostic tools into probation practice are identified, including issues related to the digital competence of professionals, personal data protection, and regulatory and methodological support.

Key words: social work technologies, probation service, information and communication technologies, diagnostic methods, social diagnostics.

Актуальність проблеми. Служба пробації в Україні посідає важливе місце у системі кримінально-виконавчої політики держави, оскільки орієнтована не лише на контроль за поведінкою осіб, які вчинили кримінальні правопорушення, а насамперед на їхню соціальну ресоціалізацію, реінтеграцію у громаду та зниження рівня повторної злочинності. Сучасна модель пробації ґрунтується на принципах індивідуалізації, адресності та наукової обґрунтованості соціально-виховних втручань, що зумовлює потребу у використанні ефективних технологій соціальної роботи.

Сучасна соціальна робота у службі пробації має комплексний характер і передбачає оцінювання криміногенних ризиків, соціальних потреб, психологічних особливостей клієнтів, а також планування, реалізацію та моніторинг індивідуальних програм соціального супроводу. У цих умовах особливого значення набуває застосування сучасних діагностичних методів, які забезпечують об'єктивність оцінки, прогностичність результатів і можливість корекції соціально-виховних заходів відповідно до динаміки змін особистості клієнта пробації.

Водночас процес цифровізації суспільства та розвитку інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) суттєво трансформує підходи до організації соціальної роботи в умовах сьогодення. Використання електронних баз даних, цифрових платформ, онлайн-комунікацій, автоматизованих систем оцінювання ризиків і потреб розширює можливості соціальних працівників служби пробації щодо збору, аналізу та інтерпретації інформації, підвищує оперативність прийняття рішень і сприяє підвищенню якості соціальних послуг. Застосування ІКТ також створює умови для міжвідомчої взаємодії, безперервності соціального супроводу та залучення клієнтів пробації до активної участі у процесі власної ресоціалізації. Разом із тим інтеграція ІКТ та діагностичних методів у практику пробаційної соціальної роботи супроводжується низкою проблем і суперечностей.

Таким чином, дослідження технологій соціальної роботи у службі пробації із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та діагностичних методів є актуальним науковим завданням, що має як тео-

ретичне, так і практичне значення для підвищення ефективності пробаційної діяльності та розвитку сучасної соціальної роботи в умовах цифрової трансформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика соціальної роботи у службі пробації та соціального супроводу осіб, які перебувають у конфлікті із законом, висвітлена у працях вітчизняних і зарубіжних науковців. У дослідженнях Т. Семигіної та О. Столярик розкрито теоретико-методологічні засади соціальної роботи у сфері кримінальної юстиції, акцентовано роль соціального працівника у процесі ресоціалізації клієнтів пробації, значення індивідуального підходу та міжвідомчої взаємодії. Науковцем О. Лісовецьким обґрунтовано доцільність застосування технології кейс-менеджменту та визначено основні напрями соціально-виховної роботи з клієнтами пробації.

Значний внесок у розроблення діагностичного забезпечення пробаційної діяльності зроблено у закордонних працях Д. Андрюса та Дж. Бонти, а також Ф. МакНіла, П. Рейнора та Г. Робінсона, де пробація розглядається як форма соціальної роботи, орієнтованої на індивідуалізацію втручань і десистемізацію. Окремі дослідження, зокрема Т. Водолазської, присвячені застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій у соціальній роботі та аналізу етичних аспектів цифрової взаємодії. Водночас наукові джерела засвідчують недостатню розробленість цілісної технології соціальної роботи у службі пробації, яка б інтегрувала сучасні ІКТ із науково обґрунтованими діагностичними методами та відповідала умовам української практики.

Мета дослідження. Метою даного дослідження є аналіз технології соціальної роботи у службі пробації з акцентом на використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) і діагностичних методів, визначення їхнього впливу на ефективність соціально-виховної роботи та обґрунтування перспектив їхнього подальшого впровадження в практику.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вітчизняна наукова література з проблематики пробаційної діяльності зосереджена переважно на дослідженні соціально-виховних та соціально-освітніх практик у службі

пробації, а також на аналізі потреб і проблем клієнтів пробації у контексті їхньої соціальної корекції та ресоціалізації. У працях українських науковців розглядаються концептуальні засади соціальної роботи з особами, які перебувають у конфлікті із законом, визначається роль соціального працівника у реалізації індивідуального підходу та міжвідомчої взаємодії.

Зокрема, у дослідженнях О. Лісовецького обґрунтовано доцільність використання технології кейс-менеджменту у пробаційній практиці, визначено основні напрями соціально-виховної роботи з клієнтами пробації та підкреслено значення комплексного оцінювання їхніх потреб і ризиків як передумови ефективних соціальних втручань. У наукових публікаціях, представлених у фахових виданнях України, акцентується увага на необхідності технологізації соціальної роботи у службі пробації та впровадження інноваційних підходів до організації соціального супроводу (Лісовецький, 2019, с. 158–160).

Водночас у сучасних наукових працях із соціальної роботи дедалі більшого поширення набувають дослідження, присвячені інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у соціальну практику загалом. У них розкриваються можливості використання онлайн-платформ, цифрових сервісів, мобільних застосунків, електронних систем моніторингу та оцінювання результатів діяльності соціальних служб. Дослідниця Т. Водозька підкреслює потенціал ІКТ для підвищення доступності, адресності та якості соціальних послуг, зокрема у роботі з вразливими категоріями населення (Водозька, 2023, с. 54).

Важливе теоретико-методологічне підґрунтя для вдосконалення технології соціальної роботи у службі пробації становлять зарубіжні дослідження у сфері кримінальної юстиції та соціальної роботи. Зокрема, у працях Д. Андрюса та Дж. Бонти обґрунтовано ризик-орієнтований підхід, відповідно до якого ефективність пробаційних втручань визначається точністю оцінювання криміногенних ризиків, актуальних потреб клієнта та відповідністю методів впливу його індивідуальним особливостям (Андрюс, Бонти, 2017).

Зазначений підхід посилює наукову обґрунтованість соціальної роботи у службі пробації та підкреслює ключову роль стандартизова-

них діагностичних інструментів у плануванні й реалізації соціального супроводу.

Концептуальне осмислення пробації як форми соціальної роботи, орієнтованої на позитивні поведінкові зміни та десистемність, представлено у працях Ф. МакНіла, П. Рейнора. Автори наголошують, що пробаційна діяльність має виходити за межі контрольних функцій і ґрунтуватися на партнерській взаємодії з клієнтом, розвитку його соціального капіталу та підтримці ресурсів громади (МакНіла, 2012, Рейнор, 2009).

У цьому контексті інтеграція сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у пробаційну практику розглядається як інструмент підвищення ефективності комунікації, безперервності соціального супроводу та залученості клієнтів до процесу власної ресоціалізації.

Соціальна робота у службі пробації має чітко структурований технологічний характер і реалізується як послідовність взаємопов'язаних етапів. До таких етапів належать первинне соціально-психологічне оцінювання клієнта, визначення рівня криміногенних ризиків і соціальних потреб, розроблення індивідуального плану соціального супроводу, реалізація корекційних і ресоціалізаційних заходів, а також моніторинг динаміки змін та оцінювання результативності втручань (Закон України, 2015).

Традиційна практика соціальної роботи у пробації здебільшого ґрунтувалася на паперовій документації та безпосередній очній взаємодії фахівця з клієнтом. Однак за умов зростання навантаження на служби пробації, необхідності обробки значних масивів інформації та підвищення вимог до якості соціальних послуг такі підходи виявляються недостатньо ефективними. Це зумовлює потребу у впровадженні сучасних технологічних рішень, здатних забезпечити оперативність, точність і системність соціальної роботи.

Застосування інформаційно-комунікаційних технологій істотно розширює можливості реалізації технології соціальної роботи у службі пробації. ІКТ сприяють оптимізації окремих етапів соціального супроводу та підвищенню ефективності професійної діяльності соціальних працівників.

До ключових напрямів використання ІКТ у пробаційній практиці належать:

По-перше, онлайн-консультування та дистанційний соціальний супровід, що забезпечують доступність соціальних послуг для клієнтів, які проживають у віддалених або малодоступних територіях;

По-друге, цифрові платформи моніторингу та звітності, які дозволяють систематизувати інформацію про клієнтів пробації, відстежувати виконання індивідуальних планів та здійснювати аналітичну оцінку результативності соціальних втручань;

По-третє, мобільні застосунки та електронні інструменти самоконтролю, що сприяють підвищенню рівня залученості клієнтів до процесу ресоціалізації та формуванню відповідального ставлення до власної поведінки.

Отже, ІКТ виступають важливим ресурсом підвищення адресності, безперервності та результативності соціальної роботи у службі пробації.

Вагомим елементом технології соціальної роботи у службі пробації є використання сучасних діагностичних методів, які забезпечують науково обгрунтоване прийняття професійних рішень. До таких методів належать стандартизовані опитувальники, інструменти оцінювання ризику повторного правопорушення, аналіз соціальних потреб, а також психосоціальні та поведінкові тести.

Застосування діагностичних методів дозволяє здійснювати диференційований підхід до клієнтів пробації, своєчасно ідентифікувати групи підвищеного ризику та визначати пріоритетні напрями соціально-виховної роботи. Крім того, регулярне повторне оцінювання сприяє корекції індивідуальних програм втручання відповідно до змін у поведінці та соціальному статусі клієнтів.

Попри значний потенціал застосування ІКТ та діагностичних інструментів у пробаційній соціальній роботі, їх упровадження супро-

воджується низкою викликів. До основних бар'єрів належать недостатній рівень цифрової компетентності як працівників служби пробації, так і самих клієнтів; ризики, пов'язані із забезпеченням конфіденційності та захисту персональних даних; а також потреба у вдосконаленні нормативно-правового та методичного забезпечення використання цифрових технологій у соціальній роботі.

Подолання зазначених викликів є необхідною умовою формування ефективної, науково обгрунтованої технології соціальної роботи у службі пробації з використанням сучасних ІКТ та діагностичних методів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведений теоретичний аналіз засвідчив, що технологія соціальної роботи у службі пробації є цілісним і структурованим процесом, спрямованим на зниження криміногенних ризиків, соціальну ресоціалізацію та реінтеграцію осіб, які перебувають у конфлікті із законом. Її ефективність значною мірою визначається науково обгрутованим поєднанням індивідуалізованого підходу, сучасних діагностичних методів та інформаційно-комунікаційних технологій.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробленні та емпіричній перевірці моделей інтеграції ІКТ і стандартизованих діагностичних інструментів у діяльність служби пробації, а також у вивченні етичних і організаційних аспектів цифрової взаємодії з клієнтами пробації.

В. Анголенко, Н. Печериця, Н. Тарасенко зробили рівний внесок у всі ключові етапи дослідження: від аналізу наукових джерел і обгрунтування актуальності теми, розроблення концептуальних і методологічних засад, до узагальнення результатів, підготовки первісного рукопису, колективного редагування тексту та оформлення списку використаних джерел.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про пробацію : Закон України від 05.02.2015 № 160-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19>
2. Лісовець О. В. Соціально-виховна робота з клієнтами пробації: зміст та технології. *Social Work and Education*. 2019. Т. 6, № 2. С. 154–162.
3. Водозаська Т. В. Цифрові технології у професійній діяльності соціального працівника. Імідж сучасного педагога. 2023. № 4 (213). С. 52–56.
4. Andrews D. A., Bonta J. *The Psychology of Criminal Conduct*. 6th ed. New York : Routledge, 2017. 768 p.
5. McNeill F. Probation, desistance and social work: A theoretical exploration. *European Journal of Probation*. 2012. Vol. 4(2). P. 4–20.
6. Raynor P., Robinson G. *Rehabilitation, Crime and Justice*. London : Palgrave Macmillan, 2009. 215 p.

REFERENCES:

1. Pro probatsiiu: Zakon Ukrainy vid 05.02.2015 No. 160-VIII [On Probation: Law of Ukraine dated February 5, 2015 No. 160-VIII]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/160-19> [in Ukrainian].
2. Lisovets, O. V. (2019). Sotsialno-vykhovna robota z kliientamy probatsii: zmist ta tekhnolohii [Socio-educational work with probation clients: Content and technologies]. *Social Work and Education*, 6(2), 154–162 [in Ukrainian].
3. Vodolazska, T. V. (2023). Tsyfrovi tekhnolohii u profesiinii diialnosti sotsialnoho pratsivnyka [Digital technologies in the professional activity of a social worker]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*, 4(213), 52–56 [in Ukrainian].
4. Andrews, D. A., & Bonta, J. (2017). *The psychology of criminal conduct* (6th ed.). New York: Routledge.
5. McNeill, F. (2012). Probation, desistance and social work: A theoretical exploration. *European Journal of Probation*, 4(2), 4–20.
6. Raynor, P., & Robinson, G. (2009). *Rehabilitation, crime and justice*. London: Palgrave Macmillan.

Дата надходження статті: 25.11.2025

Дата прийняття статті: 11.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025